

Zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa - informacja

1. Z dniem 1 marca 2015 roku wchodzi w życie nowe przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. „Prawo o aktach stanu cywilnego” (pasc), nowelizacja ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. „Kodeks rodzinny i opiekuńczy” (kro) oraz związane z nimi przepisy wykonawcze, w tym rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (rozp.) oraz Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie ogłoszenia wykazu stanowisk, których zajmowanie upoważnia do przyjmowania oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński oraz sporządzania zaświadczeń stanowiących podstawę sporządzania aktu małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (obw.).

2. Zgodnie z nowymi przepisami, zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa wydawane przez kierownika urzędu stanu cywilnego narzeczeni będą mogli uzyskać w dowolnym urzędzie w Polsce, niezależnie od zameldowania (art. 15 ust. 2 kro), nie będą musieli również w celu uzyskania tego zaświadczenia przedkładać odpisu aktu urodzenia (art. 76 ust. 1 pasc).

3. Powyższe zaświadczenie z dniem 1 marca 2015 r. będzie ważne sześć miesięcy, a nie tak jak dotychczas trzy miesiące (art. 41 ust. 2 kro).

4. Zmienia się także formularz powyższego zaświadczenia, a także zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. (ukazało się w Dzienniku Ustaw RP 9 lutego 2015 r., poz. 194) przewiduje, że te dwa zaświadczenia będą na oddzielnych kartach papieru. Kierownik USC wydaje „swoje” zaświadczenie, które jest dwustronicowe, natomiast duchowny będzie wydawał „swoje” zaświadczenie na odrębnym formularzu.

Niestety, ani ustawa ani rozporządzenie nie precyzują, ile egzemplarzy zaświadczenia ma wydać kierownik USC, ani czy kierownik USC będzie dołączał czyste formularze zaświadczeń, które mają sporządzić duchowni, czy też duchowni w te formularze mają się zaopatrzyć we własnym zakresie. Wzory obu dokumentów dołączone do rozporządzenia (załączniki nr 26 i 27) zawierają także błędy i sformułowania niejasne, o których sprostowanie, wyjaśnienie lub interpretację zawnioskował do Ministra Spraw Wewnętrznych Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski. Niestety, do chwili obecnej Ministerstwo nie opublikowało żadnych wyjaśnień. Wydaje się, że kierownicy USC, korzystając z dobrych dotychczasowych doświadczeń, będą wydawali w 3 egzemplarzach zarówno zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, jak i czyste druki zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. W przypadku, gdyby kierownik USC nie dołączył czystych formularzy zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, duchowny ma obowiązek sam zaopatrzyć się w taki formularz w urzędzie stanu cywilnego.

5. Tak jak dotychczas, na duchownym ciąży obowiązek doręczenia zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego wraz z zaświadczeniem stwierdzającym brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa do USC właściwego ze względu na miejsce zawarcia małżeństwa w terminie 5 dni, odliczając dni uznane ustawowo za wolne od pracy (art. 8 ust. 3 kro), czyli najczęściej będzie tak, że w przypadku małżeństwa zawartego w sobotę ostatnim dniem terminu doręczenia będzie piątek następnego tygodnia, gdyż nie liczy się sobota (dzień zawarcia małżeństwa) i niedziela (dzień ustawowo wolny od pracy). Nadanie jako przesyłki poleconej w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529) jest

równoznaczne z przekazaniem do urzędu stanu cywilnego.

6. Zaświadczenie podpisują czytelnie: oboje nupturienti, dwóch pełnoletnich świadków, duchowny, przed którym zostało zawarte małżeństwo oraz duchowny uprawniony do sporządzania zaświadczeń.

7. Na formularzu tego zaświadczenia nie przewidziano miejsca na pieczęć parafii. Nie jest jasne, czy to jest celowe czy przypadkowe pominięcie.

8. Nowe przepisy nie nakładają na duchownych obowiązku przekazywania małżonkom po ślubie egzemplarza zaświadczenia o zawarciu małżeństwa, ale tę praktykę można stosować.

9. Chociaż nowe przepisy także nie przewidują egzemplarza zaświadczeń dla parafii, należy ich kopie zachować w dokumentacji parafialnej.

10. W Monitorze Polskim RP z dnia 26 lutego 2015 r. ukazało się także nowe Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. (poz. 230) w sprawie ogłoszenia wykazu stanowisk, których zajmowanie upoważnia do przyjmowania oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński oraz sporządzania zaświadczeń stanowiących podstawę sporządzania aktu małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zasadniczo nie wnosi ono nic nowego w przedmiotowej kwestii, ale doprecyzowuje, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, terminologię dotyczącą nazw stanowisk, których pełnienie daje prawo do przyjęcia oświadczeń i sporządzenia i podpisania zaświadczenia. Terminologię tę należy stosować przy sporządzaniu zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.

Zawiera ono następujące wykazy w odniesieniu do Kościoła Katolickiego:

a) stanowiska, których zajmowanie upoważnia do przyjmowania oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński: ordynariusz miejsca (biskup diecezjalny, administrator apostolski, administrator diecezji, wikariusz generalny, wikariusz biskupi), biskup polowy, proboszcz, administrator parafii, duchowny odpowiednio delegowany; (w kategorii: „duchowny odpowiednio delegowany” mieści się wikariusz parafialny, który jest delegowany zazwyczaj na sposób ogólny do asystowania przy zawieraniu małżeństwa, a także każdy inny biskup, prezbiter i diakon, który otrzymał delegację ogólną bądź szczególną do asystowania, stąd też w tym przypadku w odpowiednim miejscu zaświadczenia należy wpisać po imieniu lub imionach i nazwisku duchownego sformułowanie „duchowny delegowany”, z pominięciem wszystkich tytułów, godności i stanowisk duchownego asystującego na podstawie delegacji)

b) stanowiska, których zajmowanie upoważnia do sporządzania zaświadczeń stanowiących podstawę do sporządzania aktu małżeństwa: ordynariusz miejsca (biskup diecezjalny, administrator apostolski, administrator diecezji, wikariusz generalny, wikariusz biskupi), biskup polowy, proboszcz, administrator parafii, wikariusz lub inny duchowny odpowiednio delegowany w zastępstwie proboszcza.